

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (correlational descriptive research) เพื่อศึกษาสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร และความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช

ลักษณะประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลประจำการ โดยผ่านการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลนั้นๆมาแล้วอย่างน้อย 1 ปี โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั่วประเทศ แบ่งออกเป็นโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชขนาด 120 เตียง จำนวน 1 แห่ง ขนาด 90 เตียง จำนวน 10 แห่ง ขนาด 60 เตียง จำนวน 8 แห่ง และขนาด 30 เตียง จำนวน 2 แห่ง ซึ่งสำรวจจำนวนประชากรได้ทั้งหมด 715 คน

กลุ่มตัวอย่าง

1. ได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่าง Definition Population ของยามาเน (Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น .95 ความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่าง .05 (บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์, 2527) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 257 คน

2. เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 แบ่งกลุ่มโรงพยาบาลตามขนาดของโรงพยาบาล ได้แก่ โรงพยาบาลขนาด 120 เตียง จำนวน 1 แห่ง ขนาด 90 เตียง จำนวน 10 แห่ง ขนาด 60 เตียง จำนวน 8 แห่ง ขนาด 30 เตียง จำนวน 2 แห่ง

2.2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลแต่ละขนาดโรงพยาบาลตามสัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง เท่ากับ 2 : 1 และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโรงพยาบาลแบบง่าย (simple random sampling) โดยการจับสลาก ซึ่งได้จำนวนตามขนาด 120 90 60 และ 30 เตียง เท่ากับ 1 : 5 : 4 : 1 ตามลำดับ รวมจำนวน 11 แห่ง

2.3 หาขนาดตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพแต่ละโรงพยาบาล โดยคำนวณตามสัดส่วนประชากรในแต่ละโรงพยาบาล ดังนี้

ขนาดเตียง (เตียง)	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช	จำนวน (คน)	
		ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
120	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสระแก้ว	64	43
90	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชปัว	41	27
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชธาตุพนม	26	17
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ	41	27
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์	35	24
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชฉวาง	44	30
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชหล่มเก่า	45	30
60	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชด่านซ้าย	18	12
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชสายบุรี	13	9
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชนครไทย	22	15
	โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเด่นชัย	35	23
30	รวม	357	257

ตารางที่ 1 แสดงขนาดตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

2.4 ส่งแบบสอบถามไปตามโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชที่ได้รับเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบวัด จำนวน 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบไปด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา แผนกที่ทำงานปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงานที่โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช เงินเดือนและค่าตอบแทนต่อเดือน

ตอนที่ 2 แบบวัดสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ สร้างโดย ปีลดี อุณหเลขกะ(2533) โดยยึดตามแนวคิดมิติสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของเบเยอร์และมาร์แชล (Beyer & Marshall , 1981) ซึ่งประกอบไปด้วย 8 ด้าน รวมทั้งสิ้น 68 ข้อคำถาม ดังนี้

ความมั่นใจและไว้วางใจที่มีต่อเพื่อนร่วมงาน	10 ข้อ
การให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	7 ข้อ
การสนับสนุนซึ่งกันและกัน	8 ข้อ
ความเป็นมิตรและความรื่นรมย์	11 ข้อ
การทำงานของกลุ่มที่มุ่งความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายร่วมกัน	10 ข้อ
การริเริ่มสร้างสรรค์	6 ข้อ
การติดต่อสื่อสารแบบเปิด	8 ข้อ
ความเป็นอิสระจากการคุกคาม	8 ข้อ

ลักษณะแบบวัดเป็นคำถามปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตอบในมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 4 ระดับ ดังนี้ (ปีลดี อุณหเลขกะ, 2533)

4 หมายถึง เป็นจริงมาก	คือ	ข้อความที่ให้มาตรงกับความคิดเห็นตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นทุกครั้ง
3 หมายถึง เป็นจริงปานกลาง	คือ	ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความคิดเห็นตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเกือบทุกครั้ง

- 2 หมายถึง เป็นจริงน้อย คือ ข้อความทั้งหมดในประโยคตรงกับความคิด
เห็นตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นบางครั้ง
- 1 หมายถึง เป็นจริงน้อยที่สุด คือ ข้อความทั้งหมดในประโยคไม่ตรงกับ
ความคิดเห็นตามประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเลย

การคิดคะแนนของแบบวัด ได้กำหนดคิดจากค่าเฉลี่ยคะแนนของแบบวัดตามเกณฑ์ ดังนี้
(ปัสดี อุณหเลขกะ, 2533)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
3.50 - 4.00	สัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับสูง
2.50 - 3.49	สัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	สัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับต่ำ
1.00 - 1.49	สัมพันธภาพระหว่างบุคคลอยู่ในระดับต่ำที่สุด

ตอนที่ 3 แบบวัดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ สร้างโดย เมทินี จิตรอ่อนน้อย(2542)
โดยยึดตามแนวคิดของมาวเคย์ สเทียร์ และพอร์เตอร์ (Mowday, Steers, & Porter, 1979)
ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 27 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. การมีความเชื่อมั่นอย่างแรงกล้าในการยอมรับเป้าหมายและค่านิยมขององค์การ
จำนวน 9 ข้อ

เป็นข้อความทางบวก จำนวน 7 ข้อ คือ ข้อ 1, 2, 3, 5, 7, 8, 9

เป็นข้อความทางลบ จำนวน 2 ข้อ คือ ข้อ 4, 6

2. การมีความเต็มใจที่จะใช้ความพยายามอย่างสูงในการทำประโยชน์เพื่อองค์การ
จำนวน 9 ข้อ

เป็นข้อความทางบวก จำนวน 8 ข้อ คือ ข้อ 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18

เป็นข้อความทางลบ จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 17

3. การมีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะดำรงรักษาการเป็นสมาชิกภาพของ
องค์การสืบต่อไป จำนวน 9 ข้อ

เป็นข้อความทางบวก จำนวน 8 ข้อ คือ ข้อ 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 27

เป็นข้อความทางลบ จำนวน 1 ข้อ คือ ข้อ 26

ลักษณะของข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิด มีคำตอบให้เลือกตอบในมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้ (เมทินี จิตรอ่อนน้อม, 2542)

5	หมายถึง	เห็นด้วยมากที่สุด	คือ	เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มามากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยมาก	คือ	เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาเป็นส่วนมาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยปานกลาง	คือ	เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยน้อย	คือ	เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาเป็นส่วนน้อย
1	หมายถึง	เห็นด้วยน้อยที่สุด	คือ	เห็นด้วยกับข้อความที่ให้มาน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดค่าการให้คะแนนดังนี้ (เมทินี จิตรอ่อนน้อม, 2542)

ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
5	1 เมื่อตอบ เห็นด้วยมากที่สุด
4	2 เมื่อตอบ เห็นด้วยมาก
3	3 เมื่อตอบ เห็นด้วยปานกลาง
2	4 เมื่อตอบ เห็นด้วยน้อย
1	5 เมื่อตอบ เห็นด้วยน้อยที่สุด

การคิดคะแนนแบบวัดความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร คือ คิดจากค่าคะแนนเฉลี่ยคะแนนของแบบวัดตามเกณฑ์ ดังนี้ (เมทินี จิตรอ่อนน้อม, 2542)

คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
4.50 - 5.00	ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับสูงมาก
3.50 - 4.49	ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับสูง
2.50 - 3.49	ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับต่ำ
1.00 - 1.49	ความยึดมั่นผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับต่ำมาก

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงด้านเนื้อหา (content validity)

แบบวัดสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ

ผู้วิจัยใช้แบบวัดสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ ที่สร้างขึ้นโดย ปิลัคี อุณหเลขกะ (2533) ตามแนวคิดของเบเยอร์และมาร์แชล (Beyer & Marshall, 1981) ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบ

ความตรงของเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการพยาบาล จำนวน 11 ท่าน และแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว

แบบวัดความเชื่อมั่นผูกพันต่อองค์กร

ผู้วิจัยใช้แบบวัดความเชื่อมั่นผูกพันต่อองค์กรที่ เมทินี จิตรอ่อนน้อม (2542) สร้างขึ้นตามแนวคิดของมาร์เคย์ สเทียร์ และพอร์เตอร์ (Mowday, Steers, & Porter, 1979) ซึ่งผู้สร้างได้ผ่านการหาความตรงตามเนื้อหา และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน และได้นำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่าความตรงกันของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ 0.97 และค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหาของผู้ทรงคุณวุฒิเท่ากับ 0.97

2. การหาความเชื่อมั่น (reliability)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดไปทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเชิงของ จังหวัดเชียงราย ขนาด 90 เตียง จำนวน 10 คน โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเลิงนกทา จังหวัดยโสธร ขนาด 60 เตียง จำนวน 5 คน และโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชชะหา จังหวัดยะลา ขนาด 30 เตียง จำนวน 5 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 20 คน ได้นำมาหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's coefficient alpha) (วิเชียร เกตุสิงห์, 2526) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสัมพันธภาพเชิงวิชาชีพ เท่ากับ .98 และของแบบวัดความเชื่อมั่นผูกพันต่อองค์กร เท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากคณะกรรมการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงประธานมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชเพื่อขออนุญาตทำการศึกษาและเก็บข้อมูลในโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราช
2. ตรวจสอบรายชื่อและสถานที่ทำงานของกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งจากมูลนิธิโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชและโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแต่ละแห่ง

3. ทำหนังสือจากคณะกรรมการพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชและหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาล เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์และขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

4. ส่งแบบสอบถามและแบบวัดผ่านผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชถึงหัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชทั้ง 11 แห่งทางไปรษณีย์ เพื่อแจกให้กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามจะได้รับการพิทักษ์สิทธิในการให้ข้อมูล สามารถให้ข้อมูลตามความสมัครใจ ไม่ต้องระบุชื่อลงในแบบสอบถาม ระบุให้ผู้ตอบแบบสอบถามว่าข้อมูลที่รับมาจะไม่มีผลใดๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถาม โดยจะมีเอกสารการพิทักษ์สิทธิของผู้ตอบแบบสอบถามอยู่เป็นหน้าแรกของแบบสอบถามทุกชุด ผู้วิจัยกำหนดขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามคืนกลับให้หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลเพื่อให้หัวหน้ากลุ่มงานการพยาบาลรวบรวมส่งกลับคืนแก่ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ภายใน 3 สัปดาห์ หลังจากนั้น หากไม่ได้รับคืนภายในระยะเวลาดังกล่าว ติดตามแบบสอบถามที่คงค้าง อีกครั้งทางโทรศัพท์ รวมระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 5 สัปดาห์

5. นำแบบสอบถามและแบบวัดที่ได้รับการตอบกลับคืนมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ ซึ่งได้แบบสอบถามที่มีความถูกต้องและสมบูรณ์ จำนวน 253 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.40 จากจำนวนที่ส่งเก็บไปตามที่คาดว่าจะได้รับกลับคืนไม่ครบ ร้อยละ 10 ของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงพยาบาล รวมส่งแบบสอบถามไปเป็นจำนวน 283 ฉบับ จากนั้นจึงนำข้อมูลดังกล่าวมาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรม SPSS/FW. (Statistical Package for Social Science For Windows) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 ซึ่งมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1. คำนวณหาความถี่ ค่าร้อยละ ของข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่ อายุ เพศ สถานภาพสมรส วุฒิกการศึกษา แผนกที่ทำงานปัจจุบัน ประสบการณ์การทำงาน ประสบการณ์การปฏิบัติงานในโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชแห่งปัจจุบัน เงินเดือนและค่าตอบแทน ต่อเดือน

2. คำนวณหาระดับของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลจำแนกแต่ละด้าน และระดับของความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การของกลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลกับความยึดมั่นผูกพันต่อองค์การ วิเคราะห์โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient)

การแปลความหมายค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยมีการพิจารณาดังนี้ (ยูวดี ภาษาและคณะ, 2540)

- r มีค่า 0 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์ต่อกันเลย
- r มีค่า 1 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่อกันอย่างสมบูรณ์
- r มีค่า .01-.39 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่อกันระดับน้อย
- r มีค่า .40-.79 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่อกันระดับปานกลาง

- r มีค่า .80-.99 หมายถึง ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ต่อกันระดับมาก

และแปลความหมายจากทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสอง โดยการพิจารณาเครื่องหมายหน้าตัวเลขค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ยูวดี ภาษา และคณะ, 2540) คือ

- r มีค่า บวก (+) เมื่อตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงด้วย
- r มีค่า ลบ (-) เมื่อตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าสูง ตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำ